

ŽIVLJENJE IN SVET

TEDENSKA REVIIJA — PRILOGA PONEDELJSKEGA JUTRA

ŠT. 23.

V LJUBLJANI, 6. JUNIJA 1936.

KNJIGA 19

C. RANG

GORSKA ROMANTIKA

PROGRESIVNA PARALIZA IN NJENO ZDRAVLJENJE

Šef primarij v p. DR. FRAN GÖSTL

N A D A L J E V A N J E

Progresivna paraliza se pojavlja v raznih oblikah. Običajno ločimo dementno — ekspanzivno — depresivno in agitirano obliko bolezni, včasih pa je njen potek atipičen.

Običajno se razvija polagoma, v začetku ostane dostikrat okolici prikrita, dokler se ne pojavijo večje motnje. Redkokdaj nastane hipoma, to zlasti po eventualnem pričetnem paralitičnem napadu.

ne zna našteji več mesecev brez pomoči, v obratni vrsti pa to že celo nikakor ne gre; poštevanke ne zna več. Umevno je, da je pri presoji inteligence treba upoštevati izobrazbo in poklic — ter da postane njena motnja okolici mnogo prej očita pri izobražencu kakor pri prostaku.

Pri ekspanzivni obliki (imenujejo jo tudi »klasično paralizo«) je pričetek obolenja večkrat povsem akuten, pogosto z maničnim napadom, bolnik se ču-

Na levi: Paralitik v veseljaškem razpoloženju (pri dementnem bolniku)

Na desni: Razburjeni paralitik v celici se je drapiral z raztrgano odejo

Zlasti dementna oblika se kaže v tem, da polagoma nastopajo spremembe značaja, pojavljata se razdražljivost in razburljivost, ki hipno nastane in isto tako hipno preide. Pri tem postane prej miren in dobrovoljen človek, ki je spoštoval meje dostojnosti in izobraženosti, dostikrat skrajno surov, zabavljiv ali celo brutalen in nasilen. Pojavlja se velika raztresenost in pozabljivost. Dostižni ne kaže nobenega zanimanja več in se ne spozna več v situaciji. Svoje posle pa dostikrat opravlja še mehanično, dokler tudi tu popolnoma ne odrešča. Inteligenčni defekti so vedno večji:

ti srečnega, blaženega, producira najrazličnejše, najnesmiselnije veličinske ideje: da je cesar, papež, general ob enem, da bo zidal gradove in mesta, na dvorišču ima številne tigre in leve, katere je naložil in ukrotil, ima zlate rudnike, na stotine krav in ovac, krasne obleke in uniforme (vse navedeno je posneto iz domnevanj in biodenj raznih mojih pacientov v zavodih).

Zanimivo je, da svojih biodenj ne korigira, dostikrat pa to napravi pri so-bolnikih. Tako smo imeli na kliniki istočasno tri paralitike, ki so si vsi utvarjali, da so cesarji. Ako se je eden pri

Agitirani paralizik

viziti oglasil, da je cesar, takoj sta se mu posmehovala druga dva ter rekla »reveš si in berač, ne pa cesar«, »kje pa imaš krono?« itd., zatrjevala pa sta, da sta to onadva in sta se pri tem zopet spila. Zlasti se pri teh bolnikih pojavi značilna zapravljivost in nakupovanje najrazličnejših najnepotrebnejših predmetov vedno v zelo veliki množini. Da sklepajo pogodbe in kupčije nesmiselno in sebi v škodo, da se dajo izkoriščati, je umevno. Zato je največje važnosti, da se bolezen spozna takoj

spočetka ter bolnik odda v zavod, oziroma prekliče ter tako onemogoči oskoldovanje rodbine. Poznejša razveljavljanja pogodb in kupčij so združena s težkočami in stroški.

Pri bolnikih se pojavlja erotizem, ki vede včasih do pregreškov ali zločinov. Tako je neki Poprej povsem dostojen bolnik zlorabil mladoletnika. Značilno za pričetne pojave te oblike paralize nam kaže početje nekega mojega bolnika, ki nam ga je policija v Gorici privedla v zavod, ker je v nekem ponočnem lokalu nesmiselno zapravil denar in povzročal škandale. Pripovedoval mi je, da se je hotel oženiti, naročil za gostov dan večje število izvoščkov in obed v gostilni, v časnikih objavil poroko ter tako spravil v največjo zadrego in neprijetnost hčer ugledne ljubljanske rodbine, ki o njegovi nameri ničesar ni vedela. Ker se mu to ni posrečilo, se je podal v Gorico. Vprašal sem ga, ali ni snubil neveste, naskar mi je rekel, da je bilo to povsem nepotrebno, ker je samo po sebi umevno, da ga mora rada imeti in z veseljem vzeti za moža, četudi ji ni bil znan. Zadostuje, da jo je videl in da mu je ugajala. Bolnika sem poznal kot zelo solidnega in pridnega trgovca, ki je vzorno vodil svoje veliko podjetje.

Pri tej obliki paralize se tudi večkrat pojavijo halucinacije, ki so sicer pri paraliziranih precej redke. Navedem naj le en primer. Ki je obenem najkrasnejša halucinacija vida in sluha. Kar sem jih sploh imel priliko opazovati. V Lainzu je bil višji častnik, ki je nekoč stal ob vrtnem plotu ter zrl v prazno in mirno polje. Ko pridem k njemu, me povabi naj z njim opazujem velik vojaški manever. Sledil mu je pozorno, hvalil in grajal, opisoval, kako napadajo sovražniki in ga pode v beg — slišal je vojaško godbo in bil ves navdušen. Tudi kasneje sem pri tem bolniku večkrat opazoval živahne halucinacije, a nikdar več v taki razsežnosti.

Redkejša depresivna oblika se prične z otožnostjo ali preplašenostjo ali s hipohondričnimi in nihilističnimi idejami (bolnik domneva, da nima želodca in čreves, ne srca, ne žilja in da sploh ne živi več itd.)

Pri prav tako redkejši obliki agitirane paralize prevladuje notorična razgibanost, včasih se opažajo halucinacije vida in sluha.

Nekateri avtorji omenjajo kot posebno vrsto še cirkularno paralizo — menjavo med depresivno in ekspanzivno obliko, običajno le enkrat v pričetku obolenja. Kot juvenilno (mladostno) paralizo zaznamujemo obolenje od 8

do 15 leta na podlagi hereditarne sifilitike (otroci so bili ob rojstvu okuženi zaradi bolezni staršev). Paraliza se včasih druži s tabes, katero obolenje ima tudi luetično podlago.

D A L J E

N A D U R M I T O R

JOSIP LAPAJNE

N A D A L J E V A N J E

S teza krene navpično. Die letzten fünf Minuten sind da — da, tu so one poslednje minute. Ogromen orel se pripelje preko vrha in se prav pod nami zgubi v svoje bivališče. Kako imponanten je bil ta pojav v tej višini, je mogoče doumeti le gori v pečinah. Povzpensjaš se stop za stopom, prijemiš so te skalne razpoke, vrtoglavosti te pa varuje polica, ki se oklepa vrha od zadnjega sedla okrog. In zopet eno sedlo. Strma stena navzdol, zadnja minuta do vrha, Čehinja obupuje. Zadnje skale, ki pa samo na vrhu popuste, postajajo nevarne za plezalca. Prav na vrhu postane stopnja polzka, rdeča ilovica ji gladi pot, otežuje. Premagana je Čirova pečina — Bobutov Kuk. Moj sen je dosanjan. Vrh Durmitorja sem, ki sem že toliko let mislil nanj. Vpišem se v knjigo. Ni še stara. Iz prejšnjega leta je. Upam, da ta pokrajina še ni popačena s popačenimi ljudmi, ki bi k podpisom (kakor pri nas) pristavljali neslane in grde opazke, da se bodo turisti kmalu bali podpisavati se v javno razpoloženo knjigo.

Durmitor je središče črnogorske zemlje, pogled raz njega diven. Krog njega sta se zarežali Piva in Tara globoko v zemljo, da doline niso porabne za naselja in zgraditev cesta, ki so jih morali zato usmeriti na gorske planote in preko njih.

Doli pod nami širna Drobnyaška planota, po kateri se vije kot krasen trak novo zgrajena cesta, ki nas je povedla v durmitorsko višavje. Krog in krog nas vrhovi te lepe gorske skupine, ki tvorijo Durmitor, doli ob Tari gola Sinjajevina planina, v daljavi albanska pogorja, v vznožju planjava Jezera z Zablakom.

DURMITOR — zadnjih pet minut

Človek bi gledal, strmel, občudoval, toliko lepote je na tej točki naše zemlje. Sončni žarki so že pripekali, ustnice so se mi sušile, ne kakor žabi v suhem vodnjaku, saj mi jih je pravočrtno omočila ona žaba iz bokele čolna.

»Kad bi voda dobra bila, onda sva ka žaba imala bi sto kila.« Kako dobro, došla mi je sedaj ta žaba in ona kapljica vina, viškega vina s sredine morja, tu sredi pekočega neba.

Pa glej usode. Tri mesece še niso imeli doli dežja, S silno brzino se odnekod pripode tenke meglice in še preden smo zbežali raz steno, je pričelo rosiiti, polagoma deževati.

Ceh, ki je bil gori, ni bil gori, vsaj podpisal se ni, zato nas tudi čakal ni. Zginil je brez sledu, češ, da gre še na Savin Kuk. Bil pa ni ne na enem, ne na drugem vrhu.

V katunu je družba dobila mleko prav iz iste skledе kakor zjutraj in plačala ponovno eno banku. Dober liter mleka je veljal tedaj 20 dinarjev. Če hočejo krajevni činitelji, da se turistika v tem okrožju razširi, naj ozdravijo svoje ljudi od te čudne napake.

ZABLJAK Z DURMITORJEM

Sitili so nas, naj prenočujemo v katunih, ker je deževalo in se je že dokaj temnilo. Noči se nismo bali, čeprav so nas strašili z volkovi, vse bolj nevarne so se nam zdele živalce, ki niso prav urne. Imeli smo svetilke s seboj in šlo je še kar za silo. Doli v mlinu smo se pa malo ustavili, da se je voda odtekla z naših plaščev. S seboj smo imeli vžigalice, ki so nam omogočile, da smo v pokrovu aluminijaste škatle skuhalj malo limonade iz napol stisnjenih limon. Poleg one »žabe«, je bila citróna moja edina današnja jed — ozir. pijača seveda vedeti nisem utegnil, da so me obsodili še na tretji dan posta.

Ob lepem vremenu napraviš tu izlet prav lahko v enem dnevu, če greš do časa gori in če nimaš neprilike, da te namoči za te kraje prepotrebni dež. Šuna poletj ni nevarna, ker volkovi niso gladni, nevarnejše bi pa bilo to na zimo. Tedaj pa turistika itak za navadne zemljane pomine. Ne tako za smučarje. Ne bo dolgo, pa bodo ti ugodni tereni zvabili v svoje naročje svetovne prvake, saj menda Jugoslavija ne more nuditi lepših in ugodnej-

ših smučarskih tal in tako blizu svetovne solze — Jadrana. Tako mislijo domačini in z njimi tudi jaz, seveda kolikor se morem baviti s to panogo modernega sporta.

Ves Žabljak — vsa okolica — velike visokogorske planine naj bi se spremenila v letovišče, ki bi koristilo vsem ljudem, ne samo posameznim hotelskim lastnikom.

Razgovarjali smo se, da bi se to dalo lahko doseči na ta način, kakor so prav zadnje čase začeli domačini na Jezerskem, nad Kranjem. Gospodar ima dosti lesa in otrok. Iz lesa bi si napravili poceni letoviške lesene stavbe, ki so tople in primerno hladne. Dekleta naj bi se v gospodinjskih šolah priučile najpotrebnejšega gospodinstva, hišnega reda in kuhanja, da morejo postreči tudi evropskim gostom, ki niso vajeni južnjaške kuhinje. Kuhinja bi se morala ravnati po gostih, ne obratno, gosti po gostilničarjih. Moj tridnevni post je živ dokaz neurejenih razmer, ki se morajo spraviti v sklad s svetovnimi potrebami.

Mesec je med tem prodril oblake in omogočil nadaljno tavanje. Vljudo sem se poslovil od mlina brez gospodarja, ki mi je nudil dobrega zavetja in se mu priporočil še za drugič.

»Hočem, i opet, da dodiete,« mi je sanjavo odzdravljaj mlinski potok, ki nam je kazal pot proti jezeru.

V jutranji krasoti se je odprl goolglavi, a mnoglavi durmitorski masiv, zemlja je zazehala iz nočnega sna, tam v nižini pa so se meglice napačale ob namočenem humusu, pokritim z gostim mahovjem in se okrepčano dvigale v zračne visočine, kakor da so se oprostile zemskih spon.

Vzdihnil sem: Koliko prirodnega bogastva — neizrabljenega! Jugoslavija, močna si v svoji lepoti!

ODKOD IME BERLIN

Ceprav ima nemška prestolnica medveda v grbu, njeno ime po vsej priliki ne izvira od Bär (medved). Predlaganih je bilo več slovanskih etimologij. Zdaj prihaja na dan nova podmena. Doša keltskega širjenja se je baje za nekaj časa dotaknila tudi današnje Pruske in naziv naj bi potekal iz keltske besede »bairline«, brod za prehod čez reke, ali pa iz »bairline«, jez zidano nabrežje. Profesor L. Léger, odličen slavist, je svoj čas predlagal staroslovanski »berle«, utrjena ograda, Dr. Martell pa slovanski »berline«, sodna ječa s smrtonosnim odrom. Kdo nas reši vseh dvomov?

ANDRÉ MARIE AMPÈRE

(22. I. 1775 — 10. VI. 1836)

Francija, zlasti Lyon, je obhajala stoletnico smrti tega znamenitega fizika že v marcu. Priprave je prevzel nase odbor, čigar častna predsednika sta E. Herriot in L. Lumière, član Instituta.

Ampère je prišel na svet v Polémieux-u blizu Lyona. V knjižnicah tega mesta se je čisto mlad poglobil v matematiko in si navzel vedri, delavni značaj, ki ga je podpiral v vseh težavah njegovega življenja. Občevarje s kmeti je po svoje prispevalo k njegovemu pokoju in sreči. Posebno je zaslužna v tem njegova mati Ivana. Še ko je bil oženjen, ga je obdajala z nego in skrbjo.

Revolucija je zasejala žalost v družini. L. 1793 so giljotinirali očeta Janeza Jakoba, ki je pred smrtjo poslal ženi pismo, kjer pravi med drugim: »Kar se tiče mojega sina, je ni stvari, ki je ne bi pričakoval od njega.« Spoznal je torej izredne darove svojega ljubljenc.

Tragični dogodek je Andreja močno potrl. Skoraj leto dni je taval kakor brez volje. Naposled pa si je opomogel in sprevidel, da bo revolucija globoko pretvorila narodno življenje. Zavzetje Bastilje je razvilo in pojačilo njegovo svobodoumnost.

Počeniš z letom 1796 je zasebno proučeval matematiko, kemijo in tuje jezike. L. 1801 ga najdemo v Bourgu profesorja fizike in kemije. Prva ženitev se mu je izjalovila, druga pa se je končala s smrtjo njegove žene. To ga je hudo presunilo.

Poslej je stopal vse više, postal profesor filozofije na vseučilišču in 1814 član Instituta. Proslavil se je s tem, da je dognal razmerje med elektriko in magnetizmom ter razvijal znanost o elektro-magnetizmu. Dne 11. sept. 1820 n. pr. je Ampère slišal predavanje H. K. Oersteda, ki je našel, da magnetna igla lahko reagira pod vplivom galvanskega toka. Na 18. dan istega meseca je poročal Znanstveni akademiji bolje kakor Oersted, kako in zakaj se vrši ta pojav.

Spomladi 1836 je nadziral šole po jugu. Pri tem ga je bela žena povabila s seboj v Marseju.

André M. AMPÈRE

Priljudni in preljubljeni učenjak je po svoji raztresenosti dal povod za mnoge anekdote. Naslednja se je posebno obnesla svoj čas.

Ampère čita spomenico pred Akademijo, ko vstopi obiskovalec v višnjevi salonski suknji. Ta s kretnjo pomiri nenadno razburjenje dvorane in pokojno sede. Učenjak pa ga ni zapazil in po končanem štivu se napoti proti svojemu sedezu. Ves osupel vidi, da je tujec na njem. Obrne se proti svojim tovarišem, ki molče, in proti predsedniku, češ: »Oseba, ki ni član Akademije, sedi med nami.« — »Motite se,« pripomni neznanec in se nasmehne, »Znanstveni akademiji pripadam od 5. snežana*) leta VI.« Ampère lista po koledarju in bere: »Napoleon Bonaparte«.

Učenjak je bil v zadregi in ni vedel, kako bi se opravičil. Napoleon pa ga je potolažil in pomolivši mu roko, ga povabil na večerjo v Tuilerije: »Jutri vas čakam ob sedmih.« Drugi dan je Korzičan sedel za mizo šele ob osmih. Ampère je pozabil priti. A. D.

*) Nivôse, sneženi mesec republikanskega koledarja od 21. dec. do 20. jan.

S M R T N A U L I C I

POGLAVJE IZ „AKTUALNE ZNANOSTI“

Znani angleški sportnik, trener Fred Archer, je zavozil s svojim avtom v cestni jarek in se je pri tem smrtno ponesrečil. Priče tega dogodka so povedale, da je začelo vozilo hipoma, brez vidnega razloga v polnem tempu dreviti po cesti sem in tja, dokler ni končalo v jarku. Takšni dogodki se primerjajo vsak dan in mnogi imajo najtežje posledice, v večini primerov pa je mogoče z natančno preiskavo ugotoviti, da je bil vozač opit, da je bil bolan, da ga je

zadela kap ali pa je bil preutrujen. O vsem tem pa v tem primeru ni moglo biti govora. Kako se je torej zgodila nesreča? Odgovor preiskovalnih organov je bil dokaj presenetljiv: vozač je v trenutku nesreče za krmilom nedvomno spal, čeprav ni bil truden, kakor smo že omenili.

Listi so potem obširneje pisali, kakšna nevarnost preži za tem spanjem brez utrujenosti, ki zahteva včasih svoje žrtve med avtomobilisti. To ni navadno spanje, temveč neka posebna

TRIJE MUŠKETIRJI

ALEKSANDER DUMAS ST. © ILUSTRIRAL NÖRRETRANDERS © PONATIS NI DOVOLJEN

BORBA

»Počakaj malo!« je zaklical d'Artagnan, »saj smo vendar štirje! Vaš sem z dušo in telesom!«

»Dobro, mladenič!« je odvrnil Athos in že v naslednjem trenutku se je zabliškalo devet mečev. Athos si je izbral gospoda Cahussaca, kardinalovega ljubljence. Porthos si je privoščil gospoda Bicarata, Aramis se je spopri-

jel kar z dvema, d'Artagnan pa se je spravil na gospoda Jussaca. Ta je bil dober borec, toda moral se je truditi s tako spretnim in živim nasprotnikom. D'Artagnan je elegantno odbil izredno močan sunek in ko se je Jussac vrnil v napadalni položaj, mu je pognal d'Artagnan meč skozi telo.

oblika segestije. In kar je najbolj čudno: stari, izkušeni vozači so tej nevarnosti bolj podvrženi nego začetniki. Dognali so namreč s številnimi praktičnimi izkušnjami, da padejo lahko baš izvežbani in absolutno sigurni vozači pri večjih progah zavoljo enoličnosti svojega dolgoletnega krmarnega dela v neko stanje »bdečega spanja«, ki temelji na avtosugestiji in je podobno znanemu pojavu hipnoze. Dolgo, napeto opazovanje neskončnega vozišča, po katerem brzi avto, učinkuje v sugestivnem smislu uspavajoče. Ker opravlja izvežbani vozač krmarjenje skoraj avtomatično, brez zanimanja in ga to torej ne raztresa, začne

v posebno neugodnih okoliščinah lahko z odprtimi očmi spati. Začetnik in manj izvežbani vozač pa imata s krmarjenjem, ravnanjem plina, opazovanjem dogodkov pred seboj itd. toliko »zabave«, da ne utegneta priti v takšno stanje. Po teh ugotovitvah bi bilo torej baš za izkušenega in sigurnega vozača priporočljivo, da bi pazil v svojo korist in v korist soljudi na to nevarnost. Ob prvih znakih avtohipnoze stori najbolje, da takoj prekine vožnjo, vsaj za kratek čas.

Zelo zanimivo tehnično novoto so uvedli v Ameriki. Ta novota naj bi preprečevala nad vse nevarna trčenja motornih vozil z drevesi in drugimi

Z M A G A

D'Artagnan je imel zdaj pravico pomagati enemu svojih tovarišev. Ujel je Athosov pogled ter skočil s strani na Cahussaca.

»Poglejte, gospod gardist, zdaj sem jaz na vrsti!«

»Za božjo voljo, nikar ga ne ubij!« je zavpil Athos. »Izbij mu meč iz rokel — Tako je prav!«

Cahussac, ki je pograbil za drugi meč, se je obrnil proti Athosu, ki se je med tem pomiril. Kmalu nato je ležal gardist na tleh. Tudi Aramis je oremagal oba svoja nasprotnika. Samo Porthos in Bicarar sta se še borila, čeprav sta bila oba ranjena.

ovirami ob robu ceste. Na nekaterih cestah so postavili na levi in desni strani jeklene trake na primernih nosilcih. Ti traki predstavljajo tako rekoč zaščitne mreže za vozila. Če zavozlji avto v trak, se ta prožno vda, istočasno pa že uniči del vozilne energije, ki bi v trčenju s togim predmetom povzročila nesrečo. Avto drsi še nekaj časa vzdolž jeklene ograje, a se zavozljo trenja precej hitro ustavi. Poskusi s to napravo so se zelo dobro obnesli, vprašanje je le, da li niso stroški z jeklenimi traki razmeroma previsoki.

Znani konstruktor motorjev Michael je predlagal drugačno rešitev tega vprašanja, ki je na vsak način cenejša

— in lepša. Meni, da bi bilo treba ceste oziroma njih prava vozišča v bodoče ograditi z živo mejo. Takšne žive meje bi bile sposobne zadržati celo težka vozila, ki bi iz tega ali onega razloga zašla s prave smeri in bi vsaj prožno ublažile njih sunek ter preprečile nesreče. Ker bi hodišča za pešce potekala onkraj žive meje, bi pomenila ta obenem zaščito za pešce. Praksa bo pokazala, ali je Michaelova misel pravilna, dosedanjí poskusi so bili vse kako uspešni.

Pri preiskavi prometnih nesreč ima često veliko vlogo vprašanje, da li ni bil vozač ali pa tudi ponesrečeni pešec morda pijan. Že pred časom so,

SKRB ZA RANJENCE

Borba se je morala končati, kajti vsak trenutek bi lahko prišla druga patrulja. Athos, Aramis in d'Artagnan so obkolili Bicarata, ki je bil tudi Gaskonjec, ter ga zaman pozivali, naj se uda.

»Sam si proti štirim!« mu je zaklical Jussac. »Nehaj vendar!«

»Dobro, če mi to ukazuje moj predstojnik, moram ubogati!«

Kot edini, ki je še mogel stati, je pomagal d'Artagnanu vleči ranjence k sameštanskemu vhodu. Aramis je pobral meče premagancev, nakar so pozvonili, da pokličejo menihe na pomoč ranjencem.

kakor znano, v ta namen uvedli posebno metodo krvne preizkušnje, ki ugotavlja vsako nadmerno količino alkohola v krvi. Sedaj pa je neki angleški kemik izdelal še bolj zanesljivo metodo: preiskuje človekov dih. Preiskovanec mora dihati v steklen balon in s pomočjo preprostih reakcij se da potem v najkrajšem času ugotoviti stopnja njegove alkoholiziranosti. Opi ti vozači, ki so povzročili nesrečo, v bodoče torej ne bodo več ušli kazni.

Psihologija se je v novjšem času tudi podrobneje bavila s preiskovanjem tako zvane »sekunde strahu«. Tu gre za čas reakcije, ki ga potrebuje človek, da stori na določen dražljaj

določeno dejanje. Bliskovita naglica misli, o katerih govore pesniki, je kakor znano, žal, le pesniška beseda, v resnici pa dobimo prav izmerljive čase za sosledje naših predstav. Laboratorijski poskusi so pokazali, da traja čas od čutnega dražljaja, n. pr. svetlobnega, do odgovora nanj, n. pr. s tem, da poskusna oseba izpusti električni vzvod, petinko do četrtrinko sekunde. To na prvi pogled ni videti mnogo, a je, če pomislimo, da traja nehotena reakcija organizma na vnanje dražljaje, n. pr. zatvoritev vek pri bližanju kakšnega tujega telesa očesu, komaj 1/30 sekunde. Zgoraj opisani poskus pa je vrhu tega dosti bolj preprost v svoji

ZMAGOVITI POHOD

V sklenjeni vrsti so korakali proti palači gospoda de Trevillea. Vsi mušketirji so morali poslušati, kaj se je zgodilo. Ves vesel je korakal d'Artagnan med Athosom in Porthosom.

»Prijetelji!« je rekel ob slovesu, »četudi nisem mušket'r, vendar sem še lakazal svoje tovarštvo ne?«

Gospod de Treville je divjal kot obseden, na skrivnem pa se je silno veselil. Urno je šel v Louvre, da poroča kralju.

sestavi nego reakcija vozača, ki zagleda v polnem diru oviro pred seboj. Izvršiti mora celo vrsto gibanj, zaposliti neprimerno večje število mišic, da ustavi vozilo. Tako traja reakcija v tem primeru lahko dvakrat ali trikrat več nego četrtno sekundo in doseže lahko tudi polno sekundo, kar je odvisno od vnanjih okoliščin in vožnje prispebnosti. Pomisliti pa moramo, da je sekunda časa v avtomobilski vožnji zelo odločilen čas, v sekundi opravi avto, ki vozi v prilično zmeren tempu 35 km na uro, že skoraj 10 m!

Da pri tem položaju ni še več prometnih nesreč in smrti na cesti, nego

jih je, se moramo zahvaliti le temu, da se pač človek avtomatično in podzavestno prilagodeva okoliščinam in nevarnostim tega prometa. Razvija se v njem neki čut, ki instinktivno opazuje preteče nevarnosti v naprej. V vrtincu modernega prometa živimo prav za prav vedno že v naslednjem trenutku, vidimo presečišča vozniških smeri in izogibašča že v naprej. Na ta način se s stalno naraščajočo privajenostjo prometnih udeležnikov preprečujejo skoraj mimo naše zavesti premnoge nesreče.

Po dr. H. Wolterecku - kk

SREČNA MISEL FRANCOSKEGA PRIPRAVNIKA

Slavni učenjak Ampère, čigar stoletnica smrti se je obhajala letos, ni samo vedo častil s svojimi sijajnimi iznajdbami. Bil je tudi esperantist pred esperantom in je v 18. letu izumil vesoljni jezik, ki je doživel imeniten uspeh. Kot mlad profesor fizike v Bourgu je l. 1801 ob koncu šolske dobe izpraševal učenca, ki se ni nič kaj postavil. Že se je izpraševalec pripravljaj, da mu primaže usodno oceno kandidatu, kar se temu poslednjemu zaiskri nepričakovana misel: v amperščini zajecija opravičilo svojega neznanja in zatrdi, da je v drugih predmetih šolskega načrta veliko bolj podkovan. Ganjen spričo te prispebnosti je Ampère pomolil rešilno vejico pripravniku, ki se je na ta način izkobilal. N. K.

AVSTRALSKA STOLETNICA

Južna Avstralija bo letos obhajala stoletnico, odkar je bila razglašena za angleško kolonijo. Ustanovil jo je namreč neznan zbor neustrašenih naseljenikov iz Anglije, dne 28. decembra 1836. Med prireditvami v počastitev tega slavlja je že bila velika kraljevska razstava od marca do maja, na sporedu so še obsežne športne in kmetijske veselice.

SLAVA V AMERIKI

Zedinjene države imajo knjigo, ki je nekak ameriški »Gotha«; namreč Who's who, po katerem je nazvano slično delo na Hrvaškem. Ko je ko, medtem ko tudi v Beogradu šele pripravljajo nekaj sličnega. Vsebuje pa imena vseh oseb na svetu, ki jih je treba poznati. Hitlerjev življenjepis obsega 10 vrstic, Stalinov 4, a Rooseveltov 18 strani, Hooverov 33 in Vanderbiltov 55 vrst. Američani torej pripisujejo pomen izrazito svojim ljudem po gestu: Bog je najprej sam sebi brado ustvaril, ali pa po drugem; vsak svetnik k sebi roke držl.

NIKOLA TESLA.

veliki jugoslovenski učenjak, čigar 80 letnico rojstva so te dni proslavili v naši državi.

Naš obzornik je poročal ponovno o njem in njegovem delu: knj. 1. str. 45, knj. 10. str. 2, knj. 12. str. 79, knj. 14. str. 146, knj. 15. str. 239, knj. 16. str. 60.

TIPI AFRIŠKIH STANOVALIŠČ

Dr. H. A. Bernatzik je objavil veliko razpravo glede stanovanj po raznih predelih Afrike. Delo zasluži tem večje priznanje, ker domačini vobče le neradi puščajo tujca v svoj dom. Drugič pa še zato, ker prvotni lik kaj naglo gine in se umika grdim pločevinastim barakam.

Arhitektura je prav mnogotera. Vsako podnebje, vsako pleme ima svoj stavbarski slog. Po ravniškem pasu vla-

plotom ali sladkornim trstom. Vhod je samo eden in se ponoči zatvori z bruni, da ne more zverina noter.

Po drugih krajinah se obiteljski člani nagnetejo vsi v eno samo bivališče, okroglo kočo, pri kateri so tenke stene iz prepletenih palmovih peres. Koničasta streha je podobna kajfežu iz slame. V predelku za ljudi so tla pokrita s preprogami iz pletene slame, v predelku za živino so tla nekak »uter«, steptana ilo-

Fulupska vas v zapadni Afriki

da koča iz vej. Drugod naletiš na kolibe, pri katerih so stene iz prepletenih stebel in rogoznikov. Ponekod si črnci delajo zavetje po prirodnih vdolbinah. Tu pa tam si stavijo prave hiše iz opeke.

Pri vseh teh domovanjih je ognjišče sredi prostora, kjer ljudje bivajo: prastaro ognjišče iz treh kamenov, na katerih ogenj ne sme nikdar ugasniti.

Po nekih krajih ima vsak rodbinski član svojo posebno kočo. Če je družina količkaj številna, dela že sama zase znatno zaselje, obdano z bambusovim

vica. Osrednji ogenj, nadležen za nos, ima to dobro stran, da odganja komarje in drugi mrčes.

V primeri s temi afriškimi kočurami so bivališča domačina po zapadnem obrežju pristne udobne palače. Njih stanovanja se prijetno razlikujejo od pristaniških zamorskih beznic. Ondi životari udomačeni, ponižani črnci, ki se je zapustil v stiku z izmečkom belih prihačev. Število mešanecv po nabrežnih mestih kaže, da zastopniki višjega plemena ne zametujejo stikov z »umazanimi zamorci«, oziroma njih ženami ali

hčerami. Ti polkrvni potomci so pogosto lepe postave in bistre glave, zato pa nevarni. Črnemu spartakizmu pripravljajo čvrste kadre.

Bernatzik posebno natanko opisuje domače življenje pri Bajotih v temperiranem pasu zapadne Afrike. Svobodno in zdravo ljudstvo. Kadar se mladenič misli ženiti — Bajoti so enoženci — si s svojimi rokami postavi zakonski dom iz ilovice. Stavba je na splošno ovalna, razdeljena v 4 do 8 sob, od katerih so nekatere čisto temne, druge dobivajo svetlobo skozi lino. Starši imajo svojo spalnico, otroci svojo. Stene v družinski čumnati so ozaljšane s črnimi in žoltimi slikami. Notranjščina je udobno urejena.

Pred glavnimi vrati stoji malik, zaščitnik družine, zgneten iz ila in okrašen s školjkami kakor tudi s koščicami žrtvovanih živali. Zavetniku žrtvujejo vsak dan palmovo vino. Ob večerji se združi vsa hiša okoli ognjišča, kjer se čuje glasen živžav. C

IZ LITERARNEGA SVETA

HENRI DE RÉGNIER

1864 — 1936

Ko je pokojni napisal prvo svojo knjigo verzov, *Lendemain* ga je cel rod priznal za poglavarja. Najbolj slove njegova pesniška zbirka *Médailles d'argile*. V njegovih verzih se družijo simbolizem in realizem, otožnost in ironija. Njegov duh je zvezan z naravo. *L'homme et la sirène*, najživejša od njegovih poetij, pripoveduje o možu, katerega je ljubila morsk deklica in ki jo je zato hotel spremeniti v žensko. Iz zlatofase živali je ustvaril njo, ki drži ključ v luč. Od te metamorfoze pa umre. Régnier je slikal v tercinah, ki jih je vse pokolenje znalo na pamet, preobrazilo nage rusalko v zastrto žensko.

Poleg 10 snopičev v vezani besedi je zapustil tudi toliko snopičev proze. Roman *Le bon plaisir* je poleg drugih čudo barv in zgodovinske psihologije. Iz galantne dobe (17 in 18. st.) se radi čitajo *La double maîtresse*, *La pècheresse*, *Contes vénitiens*, *L'Escapade* nam je poslovenil dr. Tavzes pod naslovom *Beg*. Med zadnja dela spada *Marriage de Minuit*. Čital sem ga v *Figaro*, kjer je rajni nesmrtnik — član Francoske Akademije od 1. 1911 več let poročal o slovstvenih in umetnostnih publikacijah. Tam se je prav pohvalno izrazil o veliki razpravi prof. Ibrovca *José Maria de Heredia* 1923. Prim. L. Z. 1924 (122-123). Sonetista Heredia je moral dotro poznati, saj je bil mož njegovi hčeri, znani pod pisateljskim imenom Gérard d'Houville. Ako

se prav spominjam, je Régnier med svetovno vojno posvetil zanosite kitice junaštvu arbske vojske, Tercine Samostan so nemara prva poslovenitev iz njegovih del (L. Z. 1917). Zastopan je tudi v moji *Moderni francoski liriki* (1919), kakor lahko posnameš iz Sušnikovega Pregleda svetovne literature (1936). Nekaj podatkov o njem najdeš v Jutru 26. maja. A. Debeljak

ROMAIN ROLLAND V MORDVINSCINI

Ta Francoz se od tujih pisateljev največ prevaja v Sovjetiji. Poleg ruskih, ukrajinskih, gruzijskih, turskotatarskih idr. izdaj bo izšel Colas Breugnon, meščanski roman iz Ludovika XIII., »veder kljub smrti in solzam«, še v mordvinščini. Mordvini so ugrofinsko pleme, bivajoče ob srednji Volgi, zlasti blizu Saratova in Samare. Prevajalec Tlagušev se je obrnil na Rollanda, preden se je lotil dela, ki pač ne bo lahko. Avtor mu je odpisal: »Jako bom vesel, če se prevede kaka moja knjiga v vašo materinščino. Kakor vi menim tudi jaz, da je Colas Breugnon najpripravnejši. Obveščajte me o svojem prevodu, pa vam bom rad pomagal s svojimi nasveti.« D

NOVE KNJIGE IN REVIE

VILKO NOVAK

IZBOR PREKMURSKA KNJIŽEVNOSTI

(Mohorjeva družba v Celju, 1936)

V preglednem, pripravnem uvodu tega priročnika, namenjenega posebej srednješolcem, poudarja prof. Novak, da je knjižno delo v prekmurščini organičen del slovenskega slovstva. Taka izjava je slej ko prej potrebna, saj uradno madžarsko zgodovino pisje uči še danes, da so prekmurški Slovenci potomci Vandaioev, torej germanskega rodu!

Najstarejši jezikovni spomenik, pogodba iz leta 1643, ima kajkavske poteze. Začetnik književnega dela v Slovenski krajini je F. Temlin (Győrski katekizmus 1715). L. 1783. je izšla »knjiga molitvenac«, ki je še zdaj najbolj priljubljena in je doživela vsaj 13 izdaj. Samo posveto poučno snov je pričel prvi obdelovati J. Košič (1788-1867). »Zobrisani Sloven i Slovenka med Murov i Rabovc« je poleg »Starine neznane pisca« najboljša prekmurska poučna knjiga.

Od deseterice zastopanih »pravilcev« je najzabavnejši neznanec, čigar »Vabilo pozvačina na svatbo« pravi med drugim: Mamozgrableno edno sinico, štero (katero) devet bab že tri dni skúté, šterim pérjom okouli hrama nastelemo, kaj (da) či bi šteri spadno, tak na mejhko spádne. Mesá mámo čüda; ednoga bíká smo krmili na ednomo eržénom betvi privézanoga onoga smo búlil. Strejlili smo ednoga bravá, pa smo ga prejk po Radmožanskom pouli petáil, brázda se esé izda (zdaj) zna, íno smo ga gorí raspravili; sala je meo teliko, ka smo nej vedli kam z njim. Pridouča edna deklíčka, y fúrtój (predpasnik) je pográbila,

na hižo je odnesla, ino je tam v edno le-
šnjekovo lipanje (lepenje, list) sránila, pri-
šla je edna mravla pa je vse pojejla...

Kdor besedila na prvi mah popolnoma ne
razume, naj si ogleda urednikove podatke
o glavnih značilnostih prekmurskega nara-
nja. To ali ono podrobnost ima ta govorica
skupno s češčino, z ruščino, še pogostejše z
dolenščino. Pomožnik »biti« n. pr. se tvori
ponekod po naliki: sim, siš, si. Kakor poje
češka narodna popevčica:

— Jeseš li, holko, zeznuková?

— Nejssem, nejsem.

— Chceš li šakou jitrničku?

— Dej sem, dej sem!

(Si li, dekle, mesarjeva? — Nisem! — Ho-
češ li kako jitrnico? — Daj sem!)

Razumevanje vam bodo dalje lajšale
»Opombe«, kjer prireditelj na str. 73. po-
pravlja Grafenauerjev prevod v Slov. čitan-
ki II. Ako bi bil v svojo zbirko vzel Sever-
jevo pesem »Če se glih nam čast vidic, bi
lahko popravil Grafenauerjevo razlago (ib.
69 in 289), češ da bougšl pomeni: ubog-
ši, uбоžnejši; v resnici je: boljši. To potr-
juje pregovor iz »Slov. Silabikarja« 1780:
Bougšl je dnes eden vrábeo, liki vütro je-
réb.

Nazadnje stoji na uporabo slovarček. Besede
z * baje niso zabeležene v Pletersniku.

To trditev je treba kaj oprezno vzeti na
znanje. Naj navedem primere, kjer je Ple-
tersnikova oblika v oklepaju: človestvo (člo-
veštvo), dugovanje (dolgovanje = reč, stvar),
kovina (kovina), krouto (kroto), ladavec (vla-
davec), lastivnost (lastiven), licójna (licevi-
na), manji (manj, hmanj, vmanj), mertik
(4 oblike), mlajši (mlajši = potomci), neo-
upačno (naopaatno), obelejdijim (ob sled-
njem) odnet (odned), opádnjenje (opadniti),
potrejtčína (potrebtčina), sklenba (sklemba),
spitavati (izpitavati), trno (trdno), vu-

pazen (upazen), voberlencati (obrlin, obr-
lencec; ital. berlina = družabna igra, pri ka-
teri v krogu nekdo stoji in kaj ugiba), vira-
glivost (utrugljivost).

Doslednost bi zahtevala, da se ozvezdiči-
jo še mnoge besede, ki so v Pletersniku ma-
lo drugačne: načišen (inačiji), potojna (po-
lovina), prorokojca (prerokovica), rejsan
(res, rešen), vdvjaviti (izjaviti = pokazati),
vraštvo (vraštvo), vsakovački itd. Resnično
manjkajo Pletersniku izrazi: barát (menih,
madž. iz slov.), ozurni (osoren), zgrúntovati,
in še kateri, ne da bi bili odlikovani z
zvezdico.

Neenotnost se razodeva dalje pri etimolo-
gijah. Zakaj so ene dane, druge ne? Nemški
izvor ni zabeležen pri: henjáti, janka, ober,
šker, vtraglivost; ital. orientalek ne pri: ga-
ban, madž. pri hasnovit i. dr. Madž. úroč-
nik (dedič) je pač iz slov. kot rom, urík
(Miklošič Et. W. pri korenu rek-).

Tolmačene so nekajkrat besede, ki jih vsak
Slovenec razume n. pr.: betva, cimper, dača,
dvojiti, gvúšen, karati, merkati, ošpotavanje,
razkalati, zaročnik, žarja (v geologiji pome-
ni »magnat«, ne pa težji pojmi kot n. pr.
frankovska darda (kopje), hatar, sloh obast
(Pl. slo k obast), talašbot, zasloba (zaslomba).

Pri glagolu sumoriti (divjati) omenim, da
ga je Trstenjak v »Novicah« rabil o tiku:
sumoriti = po plemenu iti.

Da sta zaznamovana dva poudarka na
daljši besedi kot n. pr. varmegyév, mi že
gre v glavo. Manj razumem zaporedne ak-
cente: Galátáncom (36), abécéski (54), po-
vékšgvažo (64). Gre tu za dolžine ali za
tiskarske pogrške kot pri prousno (pre-
prosto)?

Citatelja vse te netočnosti ne bodo begale,
vendar bolj bi se »spravritelj« postavil, če
bi bilo delce v vsakem oziru neoporečno.

A. Debeljak

PRIPRAYNICE ZA JADRALNO LETANJE

TEHNIČNI OBZORNIK

NOVI MOSTOVI AMERIKE

Letos bodo dogradili v San Francisku dvoje orjaških mostov, ki pomenita višek tehnične dejavnosti in spričujeta o drzni podjetoosti ameriških inženjerjev. Najprej bo dogotovljen viseči most preko »Zlatih vrat«, vhoda iz Tihega oceana v zaliv »Friskac«, zatem pa dolg, iz vmesnih mostov in kopnih zvez sestavljen most, ki bo preko zaliva vezal San Francisco z mestnim okrajem Oakland.

Skupna dolžina mostu nad Zlatimi vrati bo znašala 8000 m. Viseči most sam, zgrajen 65 m nad morsko gladino, bo dolg 1300 m. Nošila ga bosta dva 227 m visoka mostna stebra. Predstavo o orjaški zasnovi mostu nam posredujejo ogromne količine za gradnjo potrebnih surovin. Zanj bodo namreč uporabili 800.000 ton betona, 80.000 ton jekla in 25.000 ton specialnega jekla za viseče jeklene vrvi, ki bodo merile v premeru 1 meter. Visoka mostna stebra bodo izrabili v praktične namene; na enem stebri to zgrajen svetilnik, na drugem pa radio postaja. Stroški za most bodo presegali poldrugo milijardo dolarjev.

Za drugi most, ki bo sestavljen deloma iz visečih, deloma iz stoječih mostov in ki bo v celoti dolg deset km, bodo porabili poldrug milijon ton betona, 150.000 ton jekla in 18.000 ton specialnega jekla. Most, ki bo predvidoma dvakrat dražji od spredaj imenovanega, bo zgrajen v dva nadstropja, tako, da bo prvo nadstropje 65 m nad morsko gladino. (tma)

Švedi so prišli do prepričanja, da se dar za napravo tehničnih izumov naidebudnemu adeptu zlahka privzgoji. Da ta paradokсна trditev severnjakom ni le enodnevnika krilatica, priča otvoritev večerne šole za iznajditelje v Stockholmu, ki naj bi z gmotno in moralno pomočjo švedskega patentnega urada priučila izbrancem to novo svrst znanosti.

V Angliji so pričeli z gradnjo aerodinamičnih lokomotiv. Poskuse za uvedbo novih strojev so napravili s starimi stroji tipa »King«, katere so primerno preoblikovali, v obliko vodne kapljice.

ZA LJUBITELJE CVETLIC

Cvetlice v juniju

Med najbolj hvaležne sobne rastline spada tradeskancija in filodendron ali monstera. Tradeskancija je rastlina, ki poganja svoje dolge vitice z vso brzino. Pri tem je skrajno skromna, zadovolji se z vsakim sobnim kotom, tudi če je daleč od okna. Tudi za hrano ni izbirčna, vsaka zemlja v njenem lončku ji je prav. Če ji pa daš masne prsti, si zavoljo nje ne povari želodca, temveč rase tem zadovoljnejše. Tudi v drugih ozirih je z njo lahka.

Ko postane stara, se da na preprost način pomladiti. Vitice, ki so ji postale že revne, odrežeš nekoliko centimetrov od tal. Potem poganja spet veselo od spodaj, posebno če ji daš nekaj tečne hrane, cvetličnega gnojila v vodi. Če si želiš imeti majhnih tradeskancij, potem odrežeš vršičke vitic 8 do 12 cm pod kakšnim listom in

ji daš ob rob cvetličnega lonca s cvetlično prstjo. Zemlja naj bo spočetka le zmerno vlažna, kmalu pa bodo te sadike pogonale korenine in rase zadovoljno dalje.

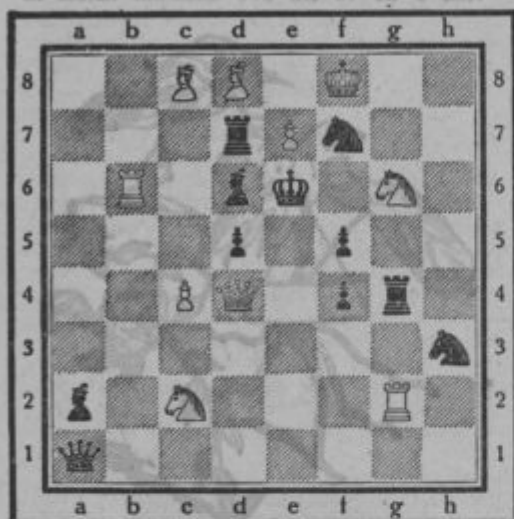
Filodendron je rastlina s lepimi listi. V svoji mehiški domovini pleza visoko na drevesa, zato se tudi tako imenuje (filodendron pomeni prijatelj dreves). Iz višave spušča potem dolge, tenke sračne korenine navzdol. Iz vlažno toplega tropskega ozračja srkajo te korenine vlago in hrano, zrastejo pa tudi v zemljo. S svojimi preluknjanimi in razparanimi listi in sračnimi koreninami je videti filodendron zelo nenavaden. Korenine pusti v sobi pohajati, kamor hočejo. Cesto si dovolijo šalo, da gredo radovedno v zemljo drugih rastlin. Tudi filodendronu ni treba stati v bližini okna. Poleti ga pustiš prav tako najbolje v sobi ali v zimskem vrtu, varuješ ga premočnega sončnega žara, poškropiš ga vsak dan s presušeno vodo in paziš, da mu je zemlja vedno dovolj vlažna. Zimo preživi najbolje z nami v sobi, a tudi v nekaj manj zakurjenih prostorih ostane vesel. Vsako družo, trajša leto ga presadiš v nekaj večji lonček s tečno cvetlično prstjo. Od časa do časa mu liste obrišeš z mehko gobo in mlačno vodo, a previdno. Zgornjo stran listov obrišeš za to, da se odstrani prah, spodnjo stran pa za to, da ostanejo drobne dihalne odprtine listov vedno proste. Zgornje telo filodendrona si od časa do časa natančno ogledaš. Cim opaziš, kakšne škodljivce na listih ali steblih, se spravi nujno takoj s kakšnim primernim pripomočkom, ki ga dobiš v vsaki trgovini s semeni. — h

PROBLEM 161

M. Wrobel (Varšava)

Prva in druga ex aequo na turnirju Poljska; Madžarska

Mat v dveh potezih

Rešitev problema 160

1. Dh6—g5! Sf7 (1), 2. S×d5 mat 1... Sg6 (2), Dg1 mat 1... Sd7(3), 2. Sf5 mat 1... Sc6(4), 2. Se2 mat 1... Sg4 (5), 2. D×f4 mat 1... S×f3(6), 2. Te2 mat 1... Sd3(7), 2. Te4 lat 1... Sc4(8), 2. Se2 mat.

ZA BISTRE GLAVE

235

Bambus

V Rindovem stereoigriškem papiru iz l. okrog 1700 pred našim štetjem beremo naslednjo nalogo: 10 pedi visok bambus je zgoraj nalomljen, tako da se dotika njegov vrh tri pedi od spodnjega konca zemlje. V kakšni višini je nalomljen?

236

Lov na ribo

Ob neki reki, na nasprotnih bregovih, sta rasli dve palmi, ena 30 pedi visoka, druga 20 pedi. Na površini reke se je pokazala riba. V istem trenutku sta se vrli nanjo iz obeh krošenj z isto brzino dve ptici in jo istočasno dosegli. V kakšni oddaljenosti od palm se je prikazala riba, če je znašala razdalja med palmama 50 pedi?

237

Šest vreč kave

Neki trgovec je imel v zalogi tri vrste kave v šestih vrečah. V prvi vreči je bilo 30 kg kave, v drugi 32, v tretji 36 kg, v četrti 38, v peti 40 in v šesti 62 kg. Kave prve vrste je imel trgovec dvakrat toliko kakor druge, tretja vrsta pa je bila vaa v eni vreči. Koliko kilogramov je bilo vsake vrste kave?

Rešitev k št. 233

(Pol psa v dar)

Prvi prijatelj je prejel 4 pse, drugi 2, tretji enega. To je lahko uganiti, če računamo od zadaj.

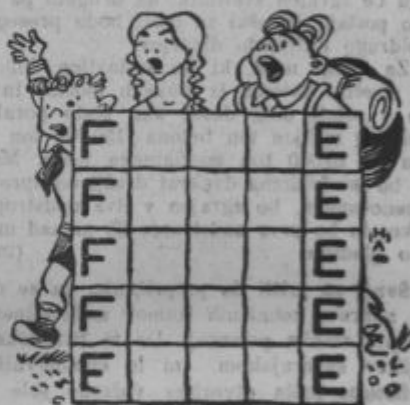
Rešitev k št. 234

(Kolesar)

Kolesar je opravil dvakrat pot po 440 km in je rabil za to vključno dan počitka 22 dni.

VSTAVLJALNICA

Crassus

V prosta polja vstavi črke: a a c e i l l n n o r r r t t tako da vodoravne vrste pomenijo: 1. dečko, 2. berač iz Jurčičeve Rozlovske sodbce, tudi slov. pedagog in mladinski pisec, 3. burka (francoško), 4. knjižna oblika za gorenjsko Fure (tako kličejo prijatelji Florijana ali Cvetka Golarja), 5. zvičar, zlasti v borilstvu (nemško iz romanščine), Navpik pa: 2. vijoličast (srbhrv. iz turščine), 3. rimski cesar, ki je prisilil pisatelja Seneko v samomor.

Za pravilno rešitev v pravem času razpisujemo nagrado v obliki slovenske knjige. Rešitev je treba poslati najkasneje do 9. junija t. l. Pravico do izžrebanja nagrade imajo samo naši naročniki.

UREDNIK IVAN PODRZAJ — TELEFON ST. 3126 — UREDNIŠTVO NAČELNO NE VRACA ROKOPISOV — IZDAJA ZA KONZORCIJ ADOLF RIBNIKAR — TISKA NARODNA TISKARNA V LJUBLJANI, PREDSTAVNIK FRAN JEZERSEK — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Knažjeva ulica 5 — Mesečna naročnina Din 6 — po razmašalcih dostavljena Din 5.—